

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Truyện Thơ

Tâm Minh NGÔ TẮNG GIAO

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả CA CHIÊN DIÊN

TRUYỆN THƠ:
Tâm Minh **NGÔ TÀNG GIAO**

CA CHIÊN DIÊN

Tôn Giả CA CHIÊN DIÊN

- THI ĐUA DIỄN THUYẾT VỚI ANH

Miền Nam Ấn Độ trước đây
Có gia đình hào phú đầy uy danh,
Hai con tư chất thông minh
Ca Chiên Diên với người anh của chàng.
Cha là quan chức vẻ vang
Quốc sự quyền thế thuộc hàng lớn lao.
Người anh ham học xiết bao
Chu du cầu học dài lâu một mình
Sau khi danh toại công thành
Trở về nơi chốn gia đình cố hương
Nghĩ mình tài cán giỏi giang
Dựng đài triệu tập xóm làng đứng quanh
Nghe chàng thuyết giảng ngọn ngành
Những điều ghi chú trong kinh Vệ Đà.
Ca Chiên Diên chẳng đi xa
Một mình tự học ở nhà mà thôi
Cũng hùng biện, cũng có tài
Dựng đài đối diện với nơi anh mình

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Vệ Đà cũng thuyết giảng kinh
Nào ngờ thu hút dân tình thành công
Khách nghe mỗi lúc một đông.
Người anh vắng khách, buồn lòng, nổi sân
Đưa em đến trước phụ thân
Nhờ cha yêu quý xử phân cho mình.
Biết anh hiếu thắng đua tranh
Ca Chiên Diên vội trần tình cùng cha:
“Con đâu có ý xấu xa
Tự con học hỏi tại nhà lâu nay
Giờ đây diễn giảng ít ngày
Thử xem kết quả có đầy khả quan!”
Người cha xử trí khó khăn
Cuối cùng tìm vợ luận bàn cùng nhau
Tìm ra giải pháp đẹp sao:
“Ca Chiên Diên được gửi vào chốn xa
Nhà đạo sĩ A Tư Đà
Là ông cậu ruột để mà học thêm.”

2- SỰ DẠY DỠ CỦA ÔNG CẬU

A Tư Đà tiếng vang rền
Là người thông thái bao miền nghe danh
Ông đem tất cả tài mình
Truyền cho người cháu thông minh hàng đầu.
Ca Chiên Diên tiến bộ mau
Bao điều học hỏi tiếp thu lạ làng,
Thần thông sớm đạt dễ dàng,
Khiến cho ông cậu ngày càng vui thêm.
Khi song thân Ca Chiên Diên
Sai người nhắn gọi con nên trở về
Thăm nhà ít bữa rồi đi,
Chàng bèn từ chối, không hề vấn vương
Sợ dây gia quyến buộc ràng
Không còn trói buộc chân chàng giờ đây.
Cậu chàng nhận thấy điều này
Một hôm lên tiếng: “Những ngày tháng qua

CA CHIÊN DIÊN

Bao nhiêu kiến thức của ta
Truyền cho cháu hết nhưng mà đủ đâu
Cháu nay cần học thâm sâu
Cần thầy hướng dẫn giúp mau thành tài
Hiện giờ cậu biết một người
Thuộc hàng Đại Giác ra đời mới đây
Đợi Ngài thành đạo một ngày
Đến xin tu học thêm ngay với Ngài.”
Thầy trò xuống núi chờ thời
Đến vùng phụ cận Vườn Nai dựng nhà
Ở đây ít tháng ngày qua
Cậu chàng tạ thế, yếu già, tuổi cao.
Ca Chiên Diên thời gian sau
Đạt nhiều danh vọng, quên mau lời thầy
Quên luôn đấng Đại Giác ngay
Quên lời ông cậu dặn ngày xưa xa.

3- BÀI KỆ THẦN BÍ

Thời gian thấm thoát trôi qua
Gần Ba La Nại người ta chợt đào
Tìm ra cổ vật quý sao
Tám bia khắc chữ cổ nào ai hay

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Giống như bài kệ xưa nay
Không ai đọc được chữ này cho thông,
Các quan bàn luận tán đồng
Trình vua yết bảng, cầu mong tìm người:
“Ai mà đọc hiểu kệ rồi
Người tài sẽ được tức thời thưởng công!”
Ca Chiên Diên giải vô cùng
Học bao chữ nghĩa, tinh thông tuyệt vời
Hiểu luôn văn tự cõi trời
Nên ông đọc được kệ nơi bia này
Trước vua phiên dịch từng lời:
“Vua của các vị vua thời là ai?
Thánh của bậc thánh là ai?
Người mà ngu dại trông thời ra sao?
Còn người trí là thế nào?
Bản dơ, cấu uế làm sao xa lìa?
Niết bàn chứng đạt cách chi?
Ai chìm đắm biển não nề tử sinh?
Còn ai tự tại thân mình
Thong dong giải thoát cõi lành tiêu dao?”
Ca Chiên Diên đọc được mau
Nhưng còn ý nghĩa để đâu tỏ tường

CA CHIÊN DIÊN

Hứa cùng vua sẽ tìm đường
Tìm ra giải đáp nội trong bảy ngày
Rồi tôn giả về nhà ngay
Nghĩ suy tìm hiểu kệ này quyết tâm
Nhưng sao thấy khó vô ngần
Bèn nhờ những bậc uyên thâm góp lời
Nhân tài ngoại đạo khắp nơi
Không ai hiểu được ý bài kệ kia.
Bỗng ông sực nhớ tức thì
Lời thầy căn dặn trước khi lìa trần
Về đấng Đại Giác tuyệt luân
Nên ông quyết định đích thân gặp Ngài.

4- TÌM ĐẾN Đấng ĐẠI GIÁC

Lên đường tìm tới Vườn Nai
Quy nghe Phật giảng, lòng thời thiết tha,
Nghe xong tâm trí sáng ra
Nghĩ thầy xưa dạy quả là đúng thay.
Sau khi trình bài kệ này
Phật bèn giải đáp cho ngay tỏ tường:
“- Vua các vua là Thiên vương
Cung trời thứ sáu ánh vàng cao xa.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

- Thánh các bậc thánh suy ra
Là đấng Đại Giác Phật Đà uy danh.
- Để ô nhiễm bởi vô minh
Là người ngu dại thật tình chớ nên.
- Có năng lực diệt não phiền
Là người có trí, thoát miền u mê.
- Dứt xong tham với sân, si
Tức thời dơ bẩn xa lìa được nhanh.
- Giới, định, tuệ khi hoàn thành
Niết bàn chứng đắc quả tình khó chi!
- Vương vào ngã, pháp đôi bề
Là còn trong biển não nề tử sinh.
- Pháp tánh duyên khởi thấy rành
Trong miền giải thoát an lành tiêu dao.”
Ca Chiên Diên vui biết bao
Giờ đây tỏ ngộ trước sau mọi lời,
Sau khi đảnh lễ Phật rồi
Ông bèn hoan hỉ vào nơi cung vàng
Nhắc lời Phật giảng rõ ràng
Cho vua, quan hiểu từng hàng kệ bia
Rồi quay lại Vườn Nai kia
Xin quy y Phật rất chi tâm thành.

5- KHUYÊN NIỆM TAM BẢO

Ca Chiên Diên nay an lành
Tiếp thu trí tuệ tinh anh sáng ngời
Nhiệt tình học hỏi Phật rồi
Trở thành đệ tử giỏi nơi hàng đầu
Luận sư ưu tú, thâm sâu
Hăng say truyền bá đạo mầu Thế Tôn
Đồng thời lo cải hóa luôn
Bạn xưa ngoại đạo hãy còn u mê
Bao người kính nể theo nghe
Tiếng tăm tôn giả rất chi lẫy lừng.
Một lần tôn giả tháp tùng
Theo chân Phật tới quê hương của Ngài

CA CHIÊN DIÊN

Để lo giáo hóa mọi người,
Trong thời gian đó ở nơi chốn này
Có ông trưởng giả bệnh thay
Dường như chỉ sống ít ngày nữa thêm,
Xót thương tôn giả tới bên
Muốn dùng Phật pháp chữa liền cho ông
Tiêu trừ bệnh khổ là xong
Ôn tồn tôn giả khuyên ông nhiệt tình:
“Quán niệm Tam Bảo giúp mình
Mong nhờ uy đức giúp thành đạt nhanh
Khiến cho tâm ý tịnh thanh
Sẽ mau thuyên giảm bệnh tình ngay thôi!”
Bệnh nhân trưởng giả tuân lời
Theo câu khuyên đó một thời gian sau
Thân tâm cảm thấy nhiệm màu
Trở nên an lạc! Giảm mau bệnh tình!

6- TUYẾN DƯƠNG GIÁO PHÁP BÌNH ĐẲNG

Vân du giáo hóa độ sinh
Độ từng người một đã thành thói quen
Và tôn giả Ca Chiên Diên
Khiến người nghe pháp lòng tin vững vàng

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Một lần có vị quốc vương
Trách ông theo Phật là đương sai lầm:
“Phật không thuộc Bà La Môn
Là dòng cao quý người dân nể vì!”
Ông liền đáp, giọng từ bi:
“Phật thường chỉ dạy rất chi hợp tình
Bốn giai cấp xã hội mình
Phân chia là để hoàn thành êm xuôi
Phân công làm việc mà thôi!
Thấp hèn, tôn quý con người khác nhau
Không do giai cấp thấp cao
Không do chủng tộc từ lâu tạo thành
Mà do chính bản thân mình
Gắng công giác ngộ, tận tình tu thân
Để rồi chứng quả được luôn
Mới thành cao thượng, đáng tôn quý liền!”
Rồi tôn giả thuyết phục thêm:
“Phật là bậc chí tôn trên cõi đời
Thuộc hàng giác ngộ tuyệt vời
Tuyên dương bình đẳng cho người trần gian
Tự do giải thoát vinh quang
Đạo vàng, chánh pháp rõ ràng sáng soi!”
Quốc vương nghe thuyết xong xuôi
Lòng bừng tỉnh ngộ để rồi thành tâm
Nhờ tôn giả giới thiệu luôn
Xin quy y chốn thiền môn Phật Đà,
Rồi sau chỉnh đốn nước nhà
Toàn dân bình đẳng hài hòa sống chung.

7- LUẬN VỀ TỰ CÁCH TRƯỞNG GIẢ

Thấy tôn giả mãi tuyên dương
Xoá đi kỳ thị bất công lâu đời
Bà La Môn phần nộ rồi
Cho rằng giai cấp họ thời tối cao.

CA CHIÊN DIÊN

Ca Chiên Diên một bữa nào
Thọ trai mấy vị cùng nhau đang ngồi
Cụ già gây hấn tới nơi
Mọi người nhường chỗ tức thời đứng lên
Riêng tôn giả vẫn ngồi yên
Cụ già tức giận nên liền hét la:
“Bạc râu, tuổi lớn là ta
Xứng vai trưởng giả dòng Bà La Môn
Sao ngươi đạo đức không còn
Gặp tiền bồi lại không tôn trọng người?”
Nghiêm trang tôn giả đáp lời:
“Dù cho có ở trong giai cấp nào,
Dù cho tuổi tác có cao,
Nếu mà ngũ dục trước sau vẫn mang
Tham, sân, si lại luôn mang
Tác phong, đức độ trăm đường đáng chê
Thời không đáng kính trọng chi
Tôn xưng trưởng giả khó nghe vô cùng!”
Cụ già kiểm chuyện không xong
Lặng im, cứng miệng, ngượng ngùng bỏ đi.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

8- ĐẠO ĐỨC KHÔNG PHẢI CHỈ CÓ Ở NGƯỜI TUỔI CAO

Một người Bà La Môn kia
Giỏi tài biện luận, tức thì nổi điên
Tìm tôn giả Ca Chiên Diên
Muốn lên tiếng cật vấn, liền hét la:
“Ngươi từng uyên bác tài ba
Nổi danh hàng ngũ dòng Bà La Môn
Nay sao lại đổi đạo luôn
Trở thành đệ tử theo chân Cồ Đàm?
Khó tha thứ! Nhục vô vàn!
Còn tuyên Phật pháp, ý gian dụ đời
Mê lầm cải đạo theo ngươi
Coi thường trưởng lão! Khinh người bề trên?”
Ôn tồn tôn giả đáp liền:
“Bỏ đi tà kiến, lòng tin sai lầm
Theo đường chân chính sáng ngàn
Là điều cần thiết ta cần thực thi
Và hơn nữa lòng từ bi
Theo lời Phật dạy rất chi hợp tình
Nên ta khuyến dụ bạn mình
Theo đường sáng suốt, an lành bản thân!”
Rồi tôn giả lại ân cần
Tuyên dương Phật pháp uyên thâm tuyệt vời
Khiến cho chấn động tâm người
Người nghe tỉnh ngộ tức thời đổi thay
Bỏ đi tà kiến lâu nay
Xin theo Phật pháp, từ đây đổi đời.

9- LIÊN TỤC GIẢNG PHÁP

- Có lần khát thực một nơi
Đang đi tôn giả bị người cản chân
Cố tình thắc mắc hỏi han:
“Kẻ cùng giai cấp sao ham tranh giành

CA CHIÊN DIỄN

Nguyên nhân chi đã tạo thành?
Tỳ kheo sao có lúc giành giật nhau?"
Nghiêm trang tôn giả dạy mau:
"Người cùng giai cấp từ lâu tranh giành
Là do 'tham dục' hôi tanh
Tỳ kheo dù đã tu hành khác chi
Chỉ vì chút 'chấp ngã' kia
Nghĩ ta riêng biệt cách ly với người
Hay vì 'chấp pháp' mà thôi
Nghĩ muốn sự vật trên đời khác ta
Nên tranh giành mới xảy ra
Vô minh, tà kiến! Thật là tiếc thay!"
Người kia vội nhạo báng ngay:
"Vây theo tôi nghĩ đời nay mọi người
Mắc vòng tham dục hết thôi!
Chấp ngã, chấp pháp đồng thời vương luôn!"
Nghe xong tôn giả ôn tồn
Dạy rằng: "Có đức Thế Tôn đời này
Đại giác ngộ! Đáng bậc thầy!
Nãi phiền tham dục diệt ngay mọi đường,
Chấp ngã, chấp pháp không vương,
Ngài trong ba cõi xứng hàng đầu thôi,
Bậc mô phạm thật tuyệt vời
Cho loài trời với loài người lâu nay!"
- Có lần hành hóa thường ngày
Nơi quê hương cũ lòng đầy từ bi
Và tôn giả dạy nhóm kia
Lời vàng chánh pháp rất chi tâm thành:
"Nhớ rằng tín ngưỡng, tu hành
Là nhằm giải thoát cho nhanh thân mình
Thoát vòng quanh quẩn tử sinh
Để cho cuộc sống an bình thông dong
Đừng xem là nghề nghiệp chung
Kinh doanh kiếm lợi ở trong cửa thiền."
- Có lần tôn giả giảng thêm
Cho người nghe hiểu chớ quên vô thường:
"Dù cho của cải bạc vàng

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Và luôn danh vị, quyền năng chẳng bèn
Có sinh thời tử theo liền
Hợp tan, thành hoại luân phiên xoay vần
Ta nên tinh tấn nhận chân
Ma vô thường đó phải cần diệt ngay
Ta nên tu tập hàng ngày
Theo lời Phật dạy lâu nay giúp đời
Để mà đạt được tới nơi
Kiếp vui vĩnh cửu con người cầu mong!”

10- LÀM CÁCH NÀO ĐỂ BÁN NGHÈO MUA GIÀU

Một hôm đi tới mé sông
Chợt tôn giả thấy cảnh không bình thường
Một cô ngồi khóc thảm thương
Tay ôm vò nước vẽ đương chán đời,
Khi tôn giả ghé đến nơi
Hỏi thăm tự sự cô thời than van:
“Bất bình đẳng khắp thế gian
Người ta giàu có, con mang phận nghèo
Suốt đời cơ cực tiêu điều
Không còn muốn sống! Quyết liều tẩm thân!”
Xót thương tôn giả trấn an:
“Làm người cuộc sống chỉ cần bình yên
Là điều tốt nhất chớ quên
Nghèo đâu đáng để ta nên đau buồn,
Cái nghèo hãy bán đi luôn
Thế là thoát nợ không còn sâu bi!”
Ngạc nhiên cô hỏi tức thì:
“Thưa nghèo sao bán được đi cách nào?”
Từ bi tôn giả giảng mau:
“Tham lam kiếp trước kiếp sau đói nghèo
Phải nên tu phước cho nhiều
Mở lòng bố thí, bỏ điều tham lam
Đó là cách tốt vô vàn
Để mà đem cái nghèo nản bán đi

CA CHIÊN DIÊN

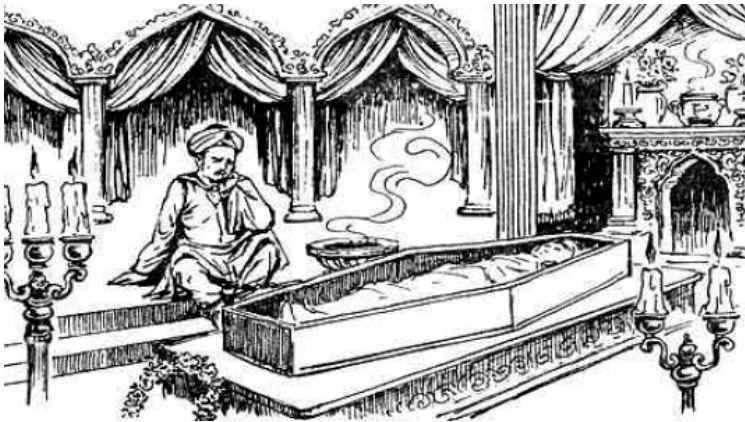
Mua giàu vào được tức thì,
Nhớ rằng bố thí có gì khó đâu
Cô không tiền bạc sang giàu
Ngoài vò nước đó cô nào có chi
Vò thời của chủ nhân kia
Nhưng cô có nước mức về mới đây
Trút qua bình bát của thầy
Tức là bố thí xong ngay khó gì!"
Cô nghe lời dạy từ bi
Trong tâm bừng tỉnh, tức thì ngộ ra.

11- BIẾN ÁI TÌNH THÀNH TÌNH THƯƠNG RỘNG LỚN

Một lần giáo hóa phương xa
Dừng chân tôn giả ghé qua một miền
Nơi đây tiểu quốc bình yên
Nhưng vua đang gặp muộn phiền tóc tang
Vi bà hoàng hậu yêu thương
Vừa qua đời tại cung vàng ít hôm
Vua đau xót chẳng chịu chôn
Dem ngâm thân xác vào luôn dầu mè

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Để không bị rửa nát đi
Muốn bà sống lại còn kề cận nhau.
Quần thần bàn luận trước sau
Muốn vua chấm dứt khổ đau muộn phiền
Phải nhờ thầy Ca Chiên Diên
Là người oai đức lại thêm biệt tài
Luận sư khéo léo tuyệt vời
Mong rằng có cách tức thời giúp vua
Tinh thần sáng suốt như xưa
Thêm bền vững mạnh như từ lâu nay.
Quần thần bèn tới nhờ thầy
Quả nhiên tôn giả ra tay giúp liền
Thấy vua sầu não yếu mềm
Thầy bèn bẻ nhánh cây bên cạnh mình
Trao cho vua, nói tâm tình:
“Đại vương mang nhánh cây xanh tươi này
Về hoàng cung chăm sóc ngay
Giữ cây xanh mãi lâu ngày được không?”
Nhà vua đáp: “Khó vô cùng
Nhánh cây tách khỏi thân trong ít ngày
Làm sao tươi mãi được đây
Chết khô, tàn úa đi ngay còn gì.”
Lời tôn giả dạy từ bi:
“Bao nhiêu nghiệp báo trước kia trả rồi

CA CHIÊN DIÊN

Trả xong, hoàng hậu qua đời
Một khi mạng sống tới thời tiêu vong
Làm sao có thể cầu mong
Cho bà quay lại sống trong cõi trần!”
Nhà vua bưng ngộ chân tâm
Nổi buồn tang tóc muôn phần tiêu tan,
Nghe thêm tôn giả khuyên rằng:
“Ái tình thuở trước đại vương từng dành
Riêng cho hoàng hậu triều đình
Gì nên trải rộng ra thành bao la
Đem ban phát khắp mọi nhà
Mọi người chung hưởng chan hòa tình thương
Thời vương quốc sẽ phú cường
Toàn dân hạnh phúc, bốn phương thanh bình!”
Nghe lời khích lệ hợp tình
Vua bèn an táng người mình thương yêu
Đích thân chính đốn trong triều
Nhân dân an lạc suốt nhiều năm sau
Họ càng tin tưởng đạo màu
Tin vào Phật pháp với bao tâm thành.

Tâm Minh Ngô Tằng Giao
(8-2012)

Tham khảo:

“MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA PHẬT”
Nguyên tác Hán văn: Tinh Vân Pháp Sư
Dịch: Hạnh Cơ - Hiệu đính: Tịnh Kiên

Tranh vẽ:

“THẬP ĐẠI ĐỆ TỬ PHẬT THÍCH CA”
Lời: Thái Thuận - Tranh: Trường Quán